

Dalripa

Sparsamt förekommande häckfågel från norra Värmland, Dalarna, Hälsingland och norrut. Talrikare i kargare områden, på berg, i höghöjdsskogar och områden med öppen, trädfattig myrmark. Förekommer ofta i områden med stora kalhyggen och arten gynnades förmodligen av de stora norrländska hyggena på 1960- och 1970-talen där mycket björksly tilläts komma upp. En stor andel finns i fjälltrakterna. Dalripan har minskat i de södra och östra delarna av utbredningsområdet sedan slutet av 1900-talet. Stannfågel.

Ekologiska krav

Dalripan föredrar öppna till halvöppna områden med rik förekomst av buskar (främst viden och dvärgbjörk), ungskog av björk och liknande växtlighet som ger en kombination av skydd och föda. Den förekommer i flera olika miljöer som uppfyller dessa krav: fjällbjörkskog, stora videområden, myrområden med inslag av risområden, större hyggen, karg och öppen skogsmark med hållmarker samt kala skärgårdsöar.

Dalripan undviker tät skog och i det brukade skogslandskapet utnyttjar den därför främst hyggen och tidiga ungskogsfasen. Den gynnas av rikt uppslag av björksly på hyggena, och utnyttjar gärna älgbetade, buskiga björkar. Födan utgörs av knoppar, särskilt av björk och dvärgbjörk. Kycklingarna äter i stor utsträckning insekter, och efter kläckningen vistas kullarna ofta i myrkanter och andra insektsrika miljöer.

Utbredning och regionala skillnader

Tyngdpunkten i utbredningen ligger i fjälltrakterna och den övre delen av skogslandet. Dalripan förekommer genom skogslandet ner till Bottniska viken och söderut till nordligaste Värmland, Dalarna och Hälsingland. Bestånden är dock betydligt svagare och minskande i de östra och södra delarna av utbredningsområdet, inte minst i kustnära områden och i skärgårdarna.

Indikator på skyddsvärd skog

Förekomst av dalripa är ingen indikator på skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Dalripan missgynnas när glesa naturskogar ersätts med täta produktionsskogar, och när tidigare öppna marker växer igen.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Spara björk och vide i kantzoner på hyggen och mot myrmark
- Spara rikligt med björk vid alla skogsbruksåtgärder, särskilt låga björkar.
- Lämna funktionella kantzoner av lövträd mot sumpskogar och myrar.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Håll gärna övergivna åkermarker (t.ex. gamla myrodlingar) halvöppna genom att avverka igenväxning av gran.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande dalripa är inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a §).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, m.m. (SKSFS 7:21).

Lästips

Artfakta för dalripa. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102944>.

Populationsstorlek: 190 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 50 % (fluktuerar)

2001–2012: minskning 64 % (fluktuerar)

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Fågeldirektivets Bilaga 1: nej

